

Saksfremlegg

Beh.nr.	Behandles av	Representantskapssak nr.	Møtedato
1	Styret	15/26	26.03.2026
	Representantskapet	08/26	04.06.2026

VKR's finansieringsordning

Vedlegg:

- Protokoll fra representantskapets møte 23. november 2023
- Sak 14/2023 til representantskapets møte 23. november 2023

Forslag til vedtak:

Representantskapet slutter seg til styrets forslag til finansieringsordning for Viken kommunerevisjon IKS.
Saken sendes kontrollutvalgene i eierkommunene til orientering.

Inger Anne Ankersen (sign)
daglig leder

Saken gjelder:

I representantskapets møte 27. november, sak 12/25 ble det i forbindelse med budsjett og økonomiplan vedtatt et nytt punkt 4:

Styret vil legge frem en sak i representantskapets møte i juni om evaluering av finansieringsordningen, effektiviseringstiltak og evt. endringer i økonomibudsjett for 2026 og økonomiplanperioden.

Nedenfor følger evaluering av finansieringsordningen og forslag til ny finansieringsordning for Viken kommunerevisjon IKS (VKR) i punkt 1, orientering om effektiviseringstiltak i punkt 2, samt orientering om eventuelle endringer i økonomibudsjett for 2026 og økonomiplanperioden i sak 3.

Vurdering:

1. Evaluering av finansieringsmodellen

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen/fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet til kommunestyret/fylkestinget.

Eierne i VKR har tidligere gitt uttrykk for at de ønsker en ordning hvor kommunene betaler for det de mottar av tjenester, og VKR har i dag en finansieringsordning som medfører fakturering etter medgått tid. Det sendes årlig ut budsjettbrev til kontrollutvalgene, med kopi til eierkommunene/fylkeskommunen, med anslag på revisjonshonorar for neste budsjettår. Disse brevene sendes ut i august slik at kontrollutvalgene får behandlet disse og gitt sin innstilling til årsbudsjettet før politisk behandling. Det sendes a konto fakturaer hvert tertial, og ved årsslutt gjøres det en avregning av medgått tid mot budsjett.

Det er innhentet informasjon om erfaringer med finansieringsmodell i andre interkommunale revisjonsselskap. Videre har VKR hatt dialog med Viken kontrollutvalgssekretariat som ønsket å komme med innspill til saken om finansieringsmodell.

Dagens finansieringsmodell

Dagens finansieringsmodell ble vedtatt av representantskapet i november 2023, sak 14/2023. Finansieringsordningen består av følgende elementer:

- Revisjonshonoraret til eierkommunene/fylkeskommunen justeres årlig med forventet lønns- og prisvekst i kommunal/fylkeskommunal sektor, basert på VKRs fordeling av kostnader hvor 87 % av totale driftskostnader er lønns- og personalkostnader. Dersom det senere viser seg å bli en vesentlig endring i forventet eller endelig lønns- og prisvekst, justeres dette på faktureringen for 3. tertial for hele regnskapsåret, alternativt en prosentvis justering i neste års budsjett.
- Revisjonshonorar til regnskapsrevisjon faktureres etter fast pris, hvor det tas som forutsetning for prisen at kommunene/fylkeskommunen har et fungerende og dokumentert internkontrollsystem for budsjettering og regnskapsføring, og at dokumentasjon og avstemming er utarbeidet i samsvar med lover og forskrifter. Ved et eventuelt merforbruk som skyldes kommunen/fylkeskommunen må dette varsles kontrollutvalget så tidlig som mulig, og faktureres særskilt. Et eventuelt merforbruk som skyldes forhold hos revisjonsselskapet faktureres ikke.
- Revisjonshonorar knyttet til forvaltningsrevisjon har en 4-årig budsjetttramme som følger kommune-/fylkesvalgperioden. ¼ av det totale forvaltningsrevisjonsbudsjettet for 4-årsperioden legges inn i honoraret og faktureres hvert år. Kontrollutvalgene står fritt til å disponere antall timer hvert år, under forutsetning av at VKR har kapasitet til å levere antall timer utover ¼ hvert år. Dette gir kontrollutvalgene større fleksibilitet til å ta ut antall timer de har behov for hvert år, og gir en større forutsigbarhet for VKR i forhold til bemanning og inntekter. Medgåtte timer til forvaltningsrevisjon følges opp hvert år, og kontrollutvalgene holdes orientert om hvor mange timer de har igjen av budsjettet. Etter endt 4-årsperiode foretas det en avregning av medgåtte timer for 4-årsperioden mot budsjettet.
- Andre oppgaver (attestasjoner, veiledning/bistand, møtedeltakelse etc.) estimeres årlig i budsjettbrevene og faktureres etter medgått tid.

Valg av finansieringsmodell

Det finnes i utgangspunktet to «hovedmodeller» for finansiering av interkommunale selskaper:

- tilskuddsmodell
- fakturering etter medgått tid/leverte tjenester

Det finnes flere ulike varianter av disse to modellene, både med hensyn til hvordan honorar beregnes og hvordan budsjettet følges opp og avregnes i forhold til medgått tid.

Fordelene med en tilskuddsmodell hvor eierne betaler en avtalt sum (tilskudd) hvert år er at den er mer forutsigbar budsjettmessig både for kommunen/fylkeskommunen og revisjonsselskapet, og gjør det lettere for selskapet å ha en riktig bemanning da inntektssiden er kjent. Ulempen er at det i en slik modell ikke nødvendigvis er samsvar mellom det eierne betaler og omfanget av tjenester som mottas.

Styret har sett nærmere på finansiering etter en tilskuddsmodell. Erfaring viser at en slik modell ofte medfører en betalingsmodell som i liten grad gjenspeiler reelt omfang av leverte tjenester. Styret mener derfor at det er hensiktsmessig å fortsette med en finansieringsordning basert på medgått tid.

For VKR er det viktig at det er lav risiko knyttet til budsjettet. Selskapet er avhengig av forutsigbarhet i finansieringen og omfanget av revisjonstjenester for å til enhver tid kunne ha den bemanningen/kompetansen som er nødvendig for å oppfylle forventet leveranse av revisjonstjenester til eierne. Videre må det kunne forutsettes at kontrollutvalgene bestiller tjenester i tråd med vedtatt budsjett for forvaltningsrevisjon.

VKR har ansvar for at det leveres revisjonstjenester i henhold til avtale med kontrollutvalget og rapportere på medgåtte timer til kontrollutvalget. Kontrollutvalgssekretariatet har ansvar for at det legges frem saker om bestilling av forvaltningsrevisjon for kontrollutvalget.

Kontrollutvalgssekretariatet opplyser at dagens modell med overføring av timer på forvaltningsrevisjonen innenfor en 4-årsperiode oppfattes som krevende for kontrollutvalgene å forholde seg til. Erfaringen er at en modell hvor kontrollutvalget forholder seg til et årlig budsjett som brukes opp hvert år er det enkleste. Det bør imidlertid vises fleksibilitet i forhold til levering av prosjekter som går over to kalenderår.

Basert på forholdene ovenfor mener styret at det er hensiktsmessig med en finansieringsordning hvor vedtatt budsjett per kommune følges opp og rapporteres til kontrollutvalget. Det foretas en avregning per 31.12. av totalt medgått tid hvor mer- eller mindreforbruk overføres til neste års budsjett. Dersom det er behov for å justere omfang av timer på neste års budsjett gjøres dette i dialog med kontrollutvalget i den enkelte kommune.

En slik ordning vil fremdeles ivareta kontrollutvalgenes behov for fleksibilitet i bestillinger av forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre undersøkelser som går over to år. Samtidig vil ordningen ivareta selskapets behov for forutsigbarhet i budsjett for til enhver tid kunne ha den bemanningen/kompetansen som forventes levert til eierne. En slik ordning vil også gi noe mer fleksibilitet i naturlige årlige svingninger i omfanget av de enkelte revisjonstjenestene. De årlige budsjettene per kommune videreføres som nå, justert med årlig prisjustering.

I revisjonshonoraret til regnskapsrevisjon forutsettes det som tidligere at kommunene/fylkeskommunen har et fungerende og dokumentert internkontrollsystem for budsjettering og regnskapsføring, og at dokumentasjon og avstemming er utarbeidet i samsvar med lover og forskrifter. Ved et eventuelt merforbruk som skyldes kommunen/fylkeskommunen må dette varsles kontrollutvalget så tidlig som mulig, og faktureres særskilt. Et eventuelt merforbruk som skyldes forhold hos revisjonsselskapet faktureres ikke.

Det foreslås å videreføre ordningen hvor revisjonshonoraret til eierkommunene/fylkeskommunen årlig justeres med forventet lønns- og prisvekst i kommunal/fylkeskommunal sektor, basert på VKRs fordeling av kostnader hvor ca. 85 % av totale driftskostnader er lønns- og personalkostnader. Dersom det senere viser seg å bli en vesentlig endring i forventet eller endelig lønns- og prisvekst, justeres dette på faktureringen for 3. tertial for hele regnskapsåret, alternativt en prosentvis justering i neste års budsjett. Begrunnelsen for dette er selskapets pensjonskostnader i sin helhet må utgiftsføres over resultatregnskapet i tråd med regnskapslovens bestemmelser. Det ble i 2025 innført et nytt pensjonselement i offentlig tjenstepensjon med AFP Livsvarig som gir en økt kostnad for selskapet på ca. 500 000,- årlig, basert på dagens bemanning.

2. Effektiviseringstiltak

VKR har de senere årene jobbet med kostnadsreduksjon og effektivisering av tjenestene. Alle kostnader er nøye gjennomgått med tanke på reduksjon. Økte krav til IT-sikkerhet har medført noe økte kostnadene til lisenser og ekstern support/overvåking. Videre har selskapet tatt i bruk kunstig intelligens (KI) som også medfører behov for økt sikkerhet og lisenser.

VKR har samarbeid fem andre revisjonsenheter på faglig og administrativt nivå. Formålet med samarbeidet er i hovedsak utvikling av kompetanse, maler og systemer på både faglig og administrativt nivå. Styret har dialog på styre- og ledernivå om mulighetene for tettere samarbeid og strukturendringer som kan bidra til ytterligere faglig utvikling og effektivisere tjenestene.

VKR har brukt kunstig intelligens (KI) på forvaltningsrevisjon i to år og vært en pioner i dette arbeidet i kommunal revisjon. Bruken av KI på forvaltningsrevisjon viser en effektiviseringsgevinst når det gjelder planlegging av prosjekter til kontrollutvalgene og bedre språk i rapportene. VKR har tatt initiativ til samarbeid med de andre revisjonsselskaper for å ta i bruk KI også på regnskapsrevisjon, og det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal se på muligheter for bruk av KI med tanke på automatisering og effektivisering av enkelte prosesser i regnskapsrevisjonen.

VKR tok i 2024 initiativ til og ledet arbeidet i regi av NKRF for utvikling av ny mal for revisjonsverktøyet Descartes for revisjon av kommuner. Den nye malen ble tatt i bruk høsten 2025 og forventes å kunne gi en effektiviseringsgevinst etter at malen har vært i bruk 1-2 år.

Det er også viktig å effektivisere i samhandlingen mellom VKR og oppdragsgiver. Dette gjelder blant annet i forbindelse med avleggelse av årsregnskapet for kommunene. Vi erfarer at det er ulik kvalitet på dokumentasjon, avstemminger og overholdelse av frister, noe som kan medføre en lite effektiv årsoppgjørrevisjon både for VKR og oppdragsgiver. Vi tilstreber dialog i forkant av avleggelse av regnskapene hvor det avklares frister, hvilken dokumentasjon som må gjøres tilgjengelig m.m.

Revisor har møteplikt i kontrollutvalg og kommunestyre/fylkesting når revisjonssaker behandles. Muligheter for digital deltakelse i kontrollutvalgsmøter vil redusere reisetid til slike møter, spesielt i eierkommuner som er fysisk langt unna. Videre vil vi kunne redusere antall timer som brukes til deltakelse i kommunestyre og fylkesting dersom revisjonssakene samles og settes øverst på sakslisten.

Selskapet vil fortsette å jobbe med effektiviseringstiltak for å fortsatt være konkurransedyktig på pris og levere effektive tjenester med god kvalitet. Det er lite sannsynlig at tiltakene ovenfor får betydning for inneværende års budsjett.

3. Endringer i budsjett 2026 og økonomiplan 26-29

Prisøkningen i budsjettet for 2026

I budsjettet for 2026 ble det lagt inn en prisøkning på 4,1% for kommuneoppdragene. Prisøkningen ble satt ut ifra forventet lønns- og prisvekst for kommunal/fylkeskommunal sektor, basert på VKRs fordeling av kostnader. Den kommunale deflatoren for 2026 ble i statsbudsjettet satt til 3,5%, basert på en forventet lønnsvekst på 4% og en prisvekst på varer og tjenester på 2,8%.

Videre ble det foretatt en endring i timeprisene basert på oppdatert beregning av selvkost. Timeprisen på regnskapsrevisjon ble økt og forvaltningsrevisjon ble noe redusert. For de store kommunene som har mange timer til forvaltningsrevisjon medførte dette liten endring i revisjonshonoraret, men for de minste kommunene som har lite timer til forvaltningsrevisjon medførte dette en stor prosentvis økning.

Det siste kostnadselementet i økningen i revisjonshonorar i budsjettet for 2026 skyldes at estimerte antall timer til regnskapsrevisjon og andre oppgaver ble økt for noen av de minste kommunene, basert på analyse av medgått tid de siste 3-4 årene. I sum medførte disse endringene en økning i budsjettanslaget for revisjonstjenestene i enkelte kommuner ut over forventet lønns- og prisvekst. Endringene i timeprisen og økning av omfang av estimerte timer er ekstraordinære endringer som sjelden gjøres.

Budsjett 2026 og behov for budsjettendringer

VKR har innhentet informasjon om vedtatt budsjett til revisjon i eierkommunene. Totalt sett innebærer vedtakene en reduksjon på 0,3 mill. kr. i forhold til budsjettet som ble vedtatt av representantskapet. Videre er det budsjettet 1,25 mill. kr. i «innsalg» fra eierkommunene utover kontrollutvalgenes budsjett. Basert på eierkommunenes økonomi antas det å være en risiko knyttet til denne budsjettposten.

Styret legger frem forslag til eventuelle budsjettendringer i representantskapets møte i november i forbindelse med regnskapsrapportering per september 2026.

Anbefaling:

Det foreslås at representantskapet slutter seg til styrets forslag til finansieringsordning for VKR.

Videre foreslås det at saken sendes til kontrollutvalgene, til orientering.